

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

over een ontwerp van koninklijk besluit tot invoering van elektronische ecocheques en tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers ervan.

Brussel, 25 september 2015

SAMENVATTING

De Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, vroeg de Raad om een advies over een ontwerp van koninklijk besluit tot invoering van elektronische ecocheques en tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers ervan.

Met dit ontwerp van koninklijk besluit wil de minister uitvoering geven aan de wet van 20 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken, die de wettelijke basis heeft gecreëerd om, naar het voorbeeld van de elektronische maaltijdcheques, elektronische ecocheques in te voeren. Het is de bedoeling dat vanaf 1 januari 2016 elektronische ecocheques kunnen worden uitgegeven en toegekend.

De Raad is in het algemeen voorstander van de invoering van elektronische ecocheques. Uit de gegevens van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging blijkt immers dat dit voor alle betrokken partijen (handelaren, werkgevers en werknemers/consumenten) een lastenverlaging oplevert.

De Raad dringt erop aan dat de kosten voor elektronische ecocheques zo laag mogelijk gehouden worden voor zowel de werkgevers, de werknemers als de handelaars of het nu gaat om de investeringskosten, de dienstverlenings-/aansluitingskosten of de transactiekosten. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk moeten zijn om met dezelfde terminal elektronische maaltijdcheques en elektronische ecocheques te aanvaarden.

Bovendien pleit **de Raad** ook voor een maximale transparantie van de kosten.

De Raad pleit ervoor dat de uitgevers een informatie- en promotiecampagne zouden voeren over het elektronische systeem en de voordelen ervan (zoals voor de elektronische maaltijdcheques is gebeurd).

Tenslotte noteert **de Raad** dat de nieuwe wet en het ontwerp van koninklijk besluit zullen het vanaf 1 januari 2016 mogelijk maken dat papieren en elektronische ecocheques naast elkaar zullen bestaan.

De Raad is van oordeel dat de uiteindelijke doelstelling er weliswaar in moet bestaan om geleidelijk naar een systeem van uitsluitend elektronische ecocheques te evolueren. **De Raad** vraagt zich in dat kader af of, wanneer en in welke mate de consument ook gebruik zal kunnen maken van de elektronische ecocheques in het kader van verkoop op afstand vb. voor online aankopen en op welke manier in dergelijk geval het herroepingsrecht zal worden toegepast. **De Raad** begrijpt weliswaar dat dergelijke vernieuwingen niet van de ene op de andere dag verzekerd kunnen worden.

De Raad voor het Verbruik, die op 17 juli 2015 door de Minister van Sociale Zaken verzocht werd een advies uit te brengen over een ontwerp van koninklijk besluit tot invoering van elektronische ecocheques en tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers ervan, heeft huidig advies goedgekeurd op 25 september 2015, middels een schriftelijke procedure.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Minister van Sociale Zaken, aan de Minister van Werk, Economie en Consumenten en aan de Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik;

Gelet op de brief van 17 juli 2015 van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, waarin zij de Raad voor het Verbruik om een advies verzoekt over het bovenvernoemde ontwerp van koninklijk besluit;

Gelet op het artikel 184 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen;

Gelet op het artikel 19quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders;

Gelet op het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijdcheques in een elektronische vorm, tot uitvoering van artikelen 183 tot 185 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen;

Gelet op de wet van 20 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken;

Gelet op de adviezen van de NAR nr 1926 van 24.2.2015 en nr 1952 van 17.7.2015;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie "Handelspraktijken" voorgezeten door de heer Ducart (Test-Aankoop) tijdens haar vergadering van 1ste september 2015;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van Mevrouw Dammekens (VBO), lid van de Raad;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : de dames Broekaert (FOD Economie) en Vermeersch (ABVV), de heren Delwiche (NSZ), De Koning (OECO), Lesceux (UCM) en Van Zwol (ACV);

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door de heer De Koning (OECO) en Mevrouw Dammekens (VBO);

Gelet op het advies van het Dagelijks Bestuur van 17 september 2015;

Gelet op de dringendheid;

Gelet op de schriftelijke procedure, zoals voorzien in artikel 7 bis van het Huishoudelijk reglement, voor de definitieve goedkeuring door de Raad voor het Verbruik;

BRENGT VOLGEND ADVIES UIT :

I. Inleiding

De ecocheque is een extralegaal voordeel voor de werknemer dat niet wordt aanzien als loon voor zover aan bepaalde voorwaarden is voldaan (net zoals de maaltijdcheque). Ecocheques zijn dus vrijgesteld van sociale bijdragen. Ze kunnen sedert 2009 toegekend worden door de werkgever aan zijn werknemers.

Sedert de wet van 20 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken¹ is er een wettelijke basis voorhanden om, naar het voorbeeld van de elektronische maaltijdcheques, elektronische ecocheques in te voeren. Om deze wet uit te voeren en zo het gebruik van elektronische ecocheques mogelijk te maken, heeft de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid een ontwerp van koninklijk besluit opgemaakt dat de twee volgende koninklijke besluiten wijzigt:

- het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders;
- het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijdcheques in elektronische vorm.

Het is de bedoeling dat vanaf 1 januari 2016 elektronische ecocheques kunnen worden uitgegeven en toegekend.

II. Beschikbare gegevens en cijfers²

- Jaarlijks kan een werknemer maximaal voor 250 EUR ecocheques ontvangen³. Gemiddeld ontving een werknemer in 2014 139,72 EUR.
- De gemiddelde waarde van een ecocheque is 8,17 EUR.
- Tussen 2010 en 2014 bleef het aantal werknemers die ecocheques ontvangen relatief stabiel. In 2014 ontvingen 1.449.172 werknemers ecocheques.
- In 2014 hebben 75.904 verschillende werkgevers ecocheques besteld.
- Het aantal handelaars dat ecocheques aanvaardt steeg van 7.381 in 2010 naar 10.233 in 2014.
- Ecocheques werden hoofdzakelijk bij gespecialiseerde winkelketens (49%) en kleine handelaars (41%) besteed in 2014. 10% van de ecocheques werd bij supermarkten uitgegeven.
- Het uitgiftevolume bleef relatief stabiel en bedroeg in 2014 202 miljoen EUR.
- Met ecocheques kunnen niet alleen bepaalde ecologische producten, maar ook bepaalde ecologische diensten aangekocht worden.

¹ BS 21 augustus 2015, 2e editie

² Rapport DAV van 15.06.2015

³ In 2009 was het maximumbedrag 125 EUR

- De exhaustieve lijst van producten en diensten kan teruggevonden worden in cao nr. 98ter van 24 maart 2015.

De DAV schat de potentiële impact op de administratieve lasten op een verlaging met 41.159.771 EUR.

III. Algemene opmerkingen bij het koninklijk besluit

De Raad is in het algemeen voorstander van de invoering van elektronische ecocheques.

De Raad doet bovendien de volgende vaststellingen:

1. Administratieve vereenvoudiging

De Raad stelt in eerste instantie vast dat de elektronische ecocheque voor alle actoren een administratieve vereenvoudiging betekent ten opzichte van de papieren ecocheque:

Voordelen voor de werkgevers:

- Minder administratieve handelingen: de elektronische kaart zal slechts eenmaal moeten verdeeld worden onder de werknemers;
- Een daling van de kost van het erkend beveiligd transport.

Voordelen voor de werknemers:

- Minder kans op diefstal, verlies of beschadiging van de ecocheques;
- Bij elke aankoop kan een gedeelte van het ecochequesaldo worden aangesproken;
- Minder kans op vervallen cheques door het systeem "first in first out".

Voordelen voor handelaars:

- Het elektronische systeem maakt de afschaffing mogelijk van de manipulatie en het tellen, wat fouten en wachtrijen aan de kassa's beperkt;
- Minder administratieve handelingen: de ecocheques zullen niet meer geteld en verzonden moeten worden. Een snellere terugbetaling wordt hierdoor mogelijk;
- Minder kans op diefstal of verlies van de ecocheques.

De DAV schat de potentiële impact op de administratieve lasten op - 41.159.771 EUR, meer bepaald 2.2610.741 EUR voor de werkgevers, 1.153.021 EUR voor werknemers en – 37.018.008 EUR voor handelaars.

Momenteel zijn er drie soorten cheques die aan een werknemer kunnen worden toegekend, met name maaltijdcheques, ecocheques en sport- en cultuurcheques.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen zich af of ook deze laatste in elektronische vorm zullen worden uitgegeven en of deze drie verschillende soorten cheques op één en dezelfde elektronische kaart zullen komen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn van oordeel dat de overgang naar elektronische ecocheques prioritair is. Bovendien zorgt het eerder beperkte gebruik van de sport- en cultuurcheques ervoor dat het de investeringen die nodig zijn voor de overgang naar elektronische cheques, op dit moment, niet gerechtvaardigd zijn.

2. Kosten van de elektronische ecocheques

De Raad dringt erop aan dat de kosten voor elektronische ecocheques zo laag mogelijk gehouden worden voor zowel de werkgevers, de werknemers als de handelaars of het nu gaat om de investeringskosten, de dienstverlenings-/aansluitingskosten of de transactiekosten. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk moeten zijn om met dezelfde terminal elektronische maaltijdcheques en elektronische ecocheques te aanvaarden.

Bovendien pleit **de Raad** ook voor een maximale transparantie van de kosten.

3. Informatiecampagne

De Raad pleit ervoor dat de uitgevers een informatie- en promotiecampagne zouden voeren over het elektronische systeem en de voordelen ervan (zoals voor de elektronische maaltijdcheques is gebeurd).

4. Toewerken naar exclusief elektronisch

De nieuwe wet en het ontwerp van koninklijk besluit zullen het vanaf 1 januari 2016 mogelijk maken dat geleidelijk van papieren naar elektronische ecocheques kan worden overgeschakeld. Dit betekent dat in een overgangsfase beide systemen naast elkaar zullen bestaan. **De Raad** is van oordeel dat de uiteindelijke doelstelling er weliswaar in moet bestaan om geleidelijk naar een systeem van uitsluitend elektronische ecocheques te evolueren.

De Raad vraagt zich in dat kader af of, wanneer en in welke mate de consument ook gebruik zal kunnen maken van de elektronische ecocheques in het kader van verkoop op afstand. Zal de consument gebruik kunnen maken van zijn persoonlijke elektronische kaartlezer om met zijn elektronische ecocheques aankopen te kunnen doen via het internet? Zal, na een beroep op het herroepingsrecht, de terugbetaling via de kaart gebeuren?

De Raad begrijpt weliswaar dat dergelijke vernieuwingen niet van de ene op de andere dag verzekerd kunnen worden.

IV. Artikelsgewijze bespreking van het koninklijk besluit

1. Artikel 1

De Raad stelt vast dat de voorwaarden voor elektronische ecocheques in grote mate identiek zijn aan de voorwaarden die bestaan voor papieren ecocheques. Voor zover er toch bijkomende voorwaarden worden gesteld t.o.v. papieren ecocheques, zijn deze in de lijn van het bestaande systeem van elektronische maaltijdcheques.

De Raad ziet de logica van deze manier van werken, die bovendien de rechtszekerheid bevordert.

2. Artikel 2

Artikel 2, 5°

De Raad merkt op dat onder de terminologie “handelaars en dienstverleners” ook zowel de vzw’s als de zelfstandigen, in hoofd- en bijberoep, moeten worden begrepen, aangezien ze zich eveneens kunnen aansluiten bij de uitgevers van elektronische ecocheques. In het licht van de terminologie die gebruikt wordt in het Wetboek van economisch recht, zou men naar het begrip “ondernemingen” kunnen verwijzen.

Artikel 2, 10°

De Raad stelt vast dat de erkenningsvoorwaarden en –procedures voor elektronische ecocheques in grote mate overeenkomen met deze voor elektronische maaltijdcheques. Bovendien geldt voor uitgevers die reeds over een erkenning voor elektronische maaltijdcheques beschikken een verkorte termijn van 1 maand (i.p.v. 3 maanden).

De Raad is van oordeel dat deze aanpak logisch en aanvaardbaar is.

3. Artikel 3 – Inwerkingtreding

De Raad onderschrijft de voorgestelde datum van inwerkingtreding.